

Miroslav Komlenić

Filozofski fakultet

Niš

DINAMIČKI INTENZITET STIMULUSA KAO SIGNAL POTKREPLJENJA

U prvim fazama istraživanja klasičnog uslovljavanja (i uopšte formiranja navike) smatralo se da brzina i lakoća uslovljavanja zavise od intenziteta draži: što je jača uslovna draž (UD), uslovljavanje je efikasnije. Dalja analiza asocijativnih veza dovodi do nužnosti uvođenja ograničenja i korekcija pomenutog stava: suviše jaka UD ometa uslovljavanje. Korigovani stav glasi: što je jača UD (do određene granice) uslovljavanje je efikasnije. Neprecizno određenje („do određene granice“), koje može biti samo intuitivno prihvatljivo, jer su neki opiti pokazali da UD može biti jača od bezuslovne (Jerofejeva, Stručkov), dok je pojam bioloških uslovljenosti učenja (biološki značajne draži – biološki pripremljene reakcije) ukazao na nebitnost fizičkog intenziteta UD, već na značaj njene prirodne-adaptivne-funkcije (zec je recimo lakše uslovljavan na slab zvuk šuštanja lišća, nego na jak zvuk zvona). Dakle, značajniji je kvalitet draži od kvantiteta. Dinamički intenzitet stimulusa se u ovakvoj problemskoj situaciji pojavljuje kao veoma plodan pojam iz Halovog sistema, jer govori o relativnoj snazi stimulusa (a ne o apsolutnoj-fizičkoj), koja zavisi od potkrepljujućih svojstava draži u prethodnom iskustvu jedinke (učenje) i iskustvu vrste (nasleđe). Pojam je plodan jer njegova složenost obuhvata i kvalitativni aspekt (dinamički – neke vrste draži imaju jaču snagu da pokrenu određeni organizam) i kvantitativni (intenzitet – iako odgovarajuće vrste, draži ipak mogu biti jače i slabije). U ovom radu pokušavam da preciznije odredim pojam dinamičkog intenziteta stimulusa i na osnovu nekih svojih istraživanja proširim njegovu eksplanatornu moć.

Ključne reči: stimulus, reakcija, potkrepljenje, generalizacija, diskriminacija

STIMULUS INTENSITY DYNAMISM AS A SIGN OF REINFORCEMENT

In the first phases of the research of classic conditioning (and in a habit formation) it was considered that speed and lightness of conditioning depend on intensity of stimulus: the stronger the conditioned stimulus (CS) more effective the

conditioning. Further analysis of associative connections leads up to the necessity of introducing of the limitation and the correction of the previously mentioned attitude: too strong CS disturbs the conditioning. The corrected attitude is: the stronger CS (till the certain limit) – the more effective conditioning. The imprecise defining (till the certain limit) may be just intuitively acceptable, since some experiments have shown that CS can be stronger than unconditional (Jerofejeva, Struckov), while the term of biological contrains of learning (biologically important stimuli-biologically prepared reactions) has pointed to inessentiality of physical intensity of SC, but to the significance of its natural-adoptive function (a rabbit is being more easily conditioned to a weak sound of leaves rustling, than to a strong sound of a bell). So, quality is more significant than quantity. Stimulus intensity dynamism in this kind of situation occurs as a very prolific concept from Hull's system, since it speaks of relative stimulus strength (not of absolute-physical), which depends on stimulating characteristics of stimuli in a previous experience of a person (learning) and on the experience of species (heredity). The concept is prolific because its complexity encompasses both a quality aspect (dynamic – some types of stimuli have greater strength to move a certain organism) and a quantity one (intensity – although of corresponding types, stimuli still may be stronger and weaker). Throughout this work I have been trying to determine, more precisely, the concept of Stimulus intensity dynamism and according to some researches I want to broaden its explaining power.

Keywords: stimulus, reaction, reinforcement, generalization, discrimination